

სსიპ წალკის მუნიციპალიტეტის სოფელ დაშაშის საჯარო სკოლა

თემა: 2 თებერვალი ჭარბტენიანი ტერიტორიების საერთაშორისო დღე

პროექტის მიზანი: ყურადღების მიქცევა წყალმცენარეების ჰაბიტატის პატივისცემაზე და ჭარბტენიანობის მნიშვნელობაზე პლანეტა დედამიწის ეკოსისტემაში

ორგანიზატორები: სკოლის ეკო კლუბის კომიტეტი

ჭაობების მნიშვნელობა

ჭაობები დიდ გავლენას ახდენს მთლიანად პლანეტის ბიოსფეროზე. ჭაობებს, ისევე როგორც ტყეებს, შეიძლება ეწოდოს პლანეტის ფილტვები: ისინი არ იყენებენ ჟანგბადს მცენარეული ნარჩენების დასაშლელად და ორგანიზმების დაშლის დროს წარმოქმნილი ნახშირორჟანგის გამოყოფის შესამცირებლად, რაც ხელს უშლის სათბურის ეფექტს.

სხვა სასარგებლო თვისებები მოიცავს:

სუფთა წყლის გაწმენდა და დაგროვება;

ტენიანობის და ჰაერის ტემპერატურის სტაბილიზაცია;

მიწისქვეშა წყლების დონის შენარჩუნება;

ნიადაგის დაცვა ეროზიისგან;

ძლიერი ქარისა და ტალღების შეკავება სანაპირო რაიონებში;

ტორფის, ქვანახშირის, რკინის მადნის, ლიგნიტის და სხვა მინერალების წარმოქმნა.

ჭაობებში იზრდება კენკრა და ძვირფასი მცენარეები, ცხოვრობენ სხვადასხვა სახეობის თევზი,

ცხოველები და წყლის ფრინველები. ჭაობებში შემავალ მიკროორგანიზმებს შეუძლიათ

გაწმინდონ სადრენაჟეები ნებისმიერი ხარისხის დაბინძურებისგან.

ერთი შეხედვით, ჭაობები არაფერ შუაშია. ათწლეულების განმავლობაში ისინი აღიქმებოდა როგორც კატასტროფა: ტერიტორიები დაკარგული ეროვნული ეკონომიკისთვის, კოლოების გამრავლების ადგილი, სიცოცხლის დაკარგვა. ისინი დაიცალა ისე, რომ არ ეფიქრათ რა ზიანს აყენებს ბუნებას. ახლა კი, ბოლოს და ბოლოს, მეცნიერები გათავისუფლდნენ ჭაობების დაცვის საკითხთან. ამ მიმართულებით ერთ-ერთი ღონისძიებაა 2 თებერვალს აღინიშნა ჭაობების მსოფლიო დღე (Wetlands).

ჭარბტენიანი ტერიტორიების საერთაშორისო დღე

- ▶ ჭაობების მსოფლიო დღე მთელ მსოფლიოში 1997 წლიდან აღინიშნება. ამ დღის აღნიშვნის თარიღი შემთხვევით არ შეირჩა: სწორედ ამ დღეს, 1971 წლის 2 თებერვალს, ხელი მოეწერა კონვენციას ჭაობების შესახებ ირანის ქალაქ რამსარში (მაზანდარანის პროვინცია). ეს დოკუმენტი უფრო ცნობილია რამსარის კონვენციის სახელით. საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭაობების (ძირითადად, წყლის ფრინველების ჰაბიტატების სახით) დასაცავად ხელი მოეწერა „კონვენციას ჭაობების შესახებ“. 2006 წლის 18 იანვრის მონაცემებით, ამ კონვენციის მხარე უკვე 150 სახელმწიფო იყო. რამსარის კონვენციაში გაწევრიანების ერთ-ერთი პირობაა მასში გაწევრიანების მსურველი ქვეყნის ტერიტორიაზე მინიმუმ ერთი „რამსარის საიტის“ შექმნა.

დეგრადირებული ჭაობების კონსერვაცია და აღდგენა

ჭაობები მოიცავს ჰაბიტატების ფართო სპექტრს, მათ შორის ჭაობებს, ჭალებს, მდინარეებსა და ტბებს, მარილიანი ჭაობებისა და მანგროს ზღვისპირა ტერიტორიებს, წყალქვეშა საზღვაო მდელოებს, მარჯნის რიფებს და საზღვაო წყლებს არაუმეტეს ექვსი მეტრის სიღრმეზე მოქცევის დროს, აგრეთვე ანთროპოგენურ ობიექტებს, მათ შორის. საკანალიზაციო ლაგუნები და რეზერვუარები.

ჭაობებს გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ადამიანებისა და ბუნებისთვის, ამ ეკოსისტემების მუდმივი ღირებულებისა და მათი არსებობით მიღებული სარგებლისა და სერვისების გათვალისწინებით, მათ შორის კონსერვაციის, კლიმატის, ეკოლოგიური, სოციალური, ეკონომიკური, სამეცნიერო, საგანმანათლებლო, კულტურული, რეკრეაციული და ესთეტიკური წვლილის უზრუნველსაყოფად. მდგრადი განვითარება და ადამიანის კეთილდღეობა.

მიუხედავად იმისა, რომ ისინი იკავებენ მიწის ზედაპირის დაახლოებით ექვს პროცენტს, ჭაობებში ბინადრობს ფლორისა და ფაუნის ყველა სახეობის დაახლოებით 40 პროცენტი. ჭარბტენიანი ბიომრავალფეროვნება მნიშვნელოვანია ჯანმრთელობის, სურსათის მიწოდების, ტურიზმისა და შრომის ბაზრისთვის. ჭაობები სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია ადამიანებისთვის, სხვა ეკოსისტემებისთვის და ჩვენი კლიმატისთვის წყლის რესურსების რეგულირებით. მილიარდზე მეტი ადამიანი მთელ მსოფლიოში დამოკიდებულია ჭაობებზე მათი საარსებო წყაროსთვის.

რა ემუქრება ჭაობებს

პირდაპირი და არაპირდაპირი ფაქტორები, როგორცაა მოსახლეობის სწრაფი ზრდა, არამდგრადი წარმოება და მოხმარება და მასთან დაკავშირებული ტექნოლოგიური განვითარება, და კლიმატის ცვლილების უარყოფითი ზემოქმედება, სავარაუდოდ შენარჩუნდება გლობალური ბიომრავალფეროვნებისა და ეკოსისტემის ფუნქციების მიმდინარე ნეგატიურ ტენდენციებში. ჭაობები სამჯერ უფრო სწრაფად ქრება, ვიდრე ტყეები. 1970 წლიდან მსოფლიოში ყველა ჭაობის 35 პროცენტი დაიკარგა. ადამიანის საქმიანობა, რომელიც იწვევს ჭაობების დაკარგვას, მოიცავს: სასოფლო-სამეურნეო და სამშენებლო ტერიტორიების დრენაჟს, წყლის ობიექტების და ნიადაგის დაბინძურებას, რესურსების გადაჭარბებულ თევზჭერას და ექსპლუატაციას, ფლორისა და ფაუნის ინვაზიური სახეობების გავრცელებას და კლიმატის ცვლილებას. ჭაობების კონსერვაციის მთავარი მიზანია ამ ტერიტორიების აღქმის შეცვლა, რათა წაახალისოს მთავრობები და თემები იზრუნონ ჭაობებზე და პრიორიტეტულად მიიჩნიონ.

ჭაობების როლი კლიმატის ცვლილებასთან ბრძოლაში

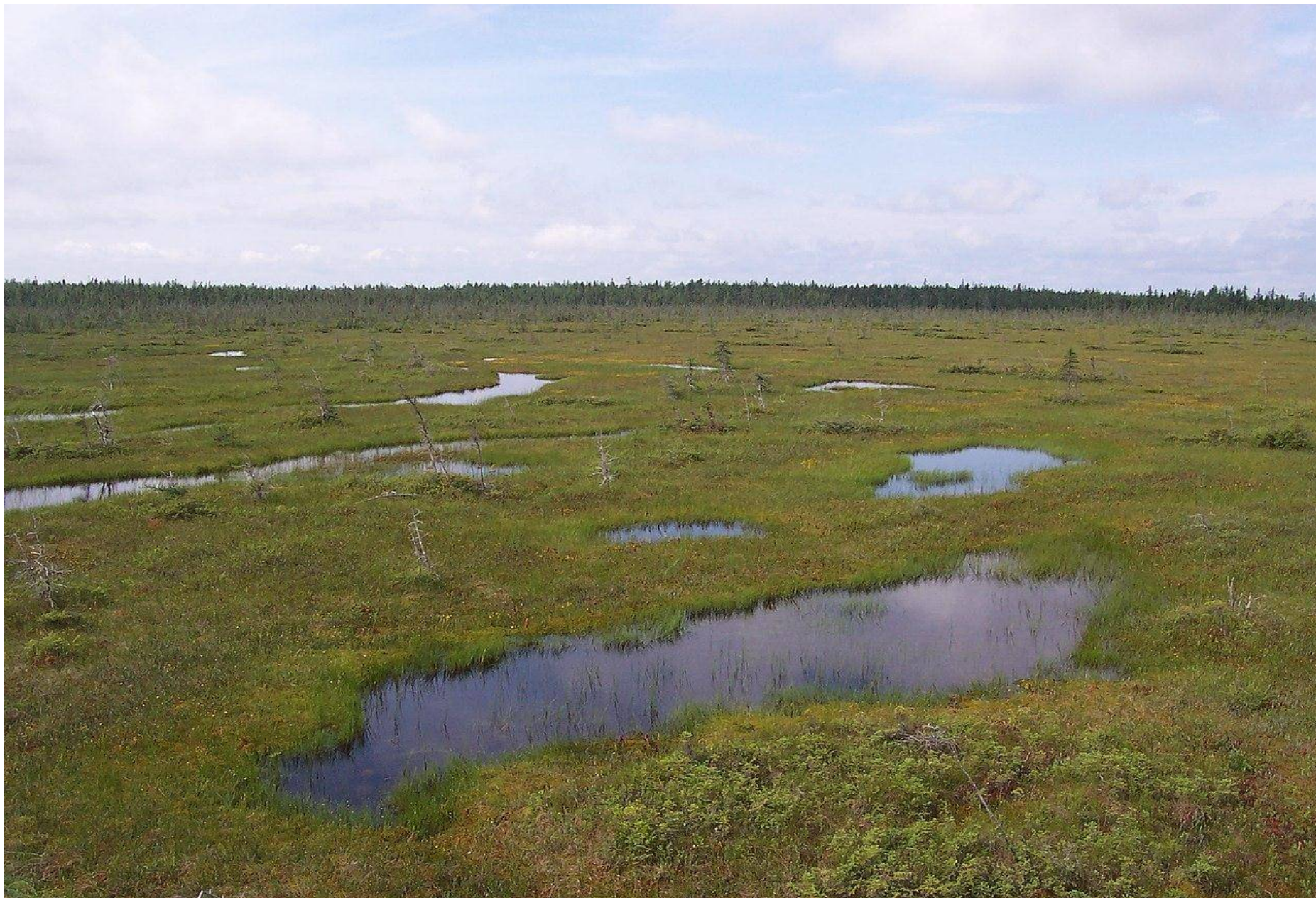
ჭაობები შთანთქავს ნახშირორჟანგს, რაც ხელს უწყობს გლობალური დათბობის შენელებას და დაბინძურების შემცირებას. ტორფის ჭაობები ორჯერ მეტ ნახშირბადს ინახავს, ვიდრე მსოფლიოს ყველა ტყე ერთად. თუმცა, როდესაც დრენაჟი და განადგურებულია, ჭარბტენიანებს შეუძლიათ დიდი რაოდენობით ნახშირბადის გამოყოფა.

ჭაობები ასევე მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ წყალდიდობების, გვალვების, ქარიშხლებისა და ცუნამის შედეგების შერბილებაში და კლიმატის ცვლილებისადმი მდგრადობის გაზრდაში.

გადაუდებელი აუცილებლობაა ჭარბი ტერიტორიების შესახებ ცნობიერების ამაღლება ეროვნულ და გლობალურ დონეზე, რათა თავიდან იქნას აცილებული მათი სწრაფი დაკარგვა და სტიმულირება მოხდეს მათი კონსერვაციისა და აღდგენისთვის. ჭაობების მსოფლიო დღე ამ მიზანს ემსახურება.

წლებადედი თემა ხაზს უსვამს მოქმედების აუცილებლობას, რათა უზრუნველყოს ჭაობების კონსერვაცია და მდგრადი გამოყენება ადამიანებისა და პლანეტების ჯანმრთელობისთვის.

დღეს, მსოფლიოში ჭარბტენიანი ტერიტორიების დაცვის საერთაშორისო დღე აღინიშნება. აჭარის ტურიზმის დეპარტამენტი ქობულეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციას ულოცავს აღნიშნულ მნიშვნელოვან თარიღს. ქობულეთის დაცული ტერიტორია 1997 წლიდან ითვლება რამსარის კონვენციის საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე, მოზამთრე ფრინველების დასასვენებელ ჭარბტენიან ტერიტორიად.

ისპანის ტორფნარებს დიდი ტურისტული პოტენციალი გააჩნია. დაცული ტერიტორია განსაკუთრებით საინტერესო ეკოტურიზმის მოყვარულთათვისაა. ის ქობულეთის სანაპირო ზოლიდან 300 მეტრში მდებარეობს. ამ ეტაპზე ტერიტორიაზე ტურისტებს მხოლოდ ერთი ტურისტული ბილიკით სარგებლობა შეუძლიათ, თუმცა მიმდინარეობს ქობულეთის დაცული ტერიტორიის მენეჯმენტის გეგმაზე მუშაობა. გეგმის ფარგლებში დაცული ტერიტორიაზე ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა და განვითარება იგეგმება, რაც მსოფლიო მნიშვნელობის ადგილს ტურისტულად მიმზიდველსა და პოპულარულს გახდის.

770 ჰექტარზე გაშლილი დაცული ტერიტორია ისპანი 1-ისა და ისპანი 2-ის სფაგნუმთან ტორფიან ჭაობებს მოიცავს, რაც წყლის ფრინველთა და მცენარეთა მრავალფეროვნებით გამორჩეული ადგილია. ისპანის ჭაობი გამორჩეულია მსოფლიოში ყველაზე ხელუხლებელი, ცოცხალი ფაგნუმთან ტორფნარით, რომელიც იშვიათი და გარემოსდაბინძურებისადმი ყველაზე მგძნობიარე თეთრი ხავსია. ის ღრუბელივით ისრუტავს წყალს და ქობულეთს წყალდიდობისგან იცავს. ისპანის ტორფნარი ჟანგბადის წარმოქმნის ამოუწურავი წყაროა და მას განსაკუთრებული როლი აკისრია რეგიონული და ადგილობრივი კლიმატის რეგულირების კუთხით.

აჭარაში ქობულეთის დაცული ტერიტორიის გარდა სამი ეროვნული პარკი მდებარეობს. მტირალას, კინტრიშისა და მაჭახელას ეროვნული პარკები ასევე საუკეთესო ადგილია ეკოტურიზმისა და თავგადასავლების მოყვარულთათვის.

